

„LA IZVOARELE IMAGINAȚIEI CREATOARE”

**Studii și evocări în onoarea
profesorului Mircea Borcilă**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Editori:
Elena Faur, Diana Feurdean, Iulia Pop**

Argonaut & Eikon

Seria: PHILOGIA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LA izvoarele imaginației creatoare : studii și evocări în onoarea profesorului Mircea Borcilă / editori: Elena Faur, Diana Feurdean, Iulia Pop. – Cluj-Napoca : Argonaut, – București : Eikon , 2022. –

Bibliogr.

ISBN 978-606-085-113-4

ISBN 978-606-49-0753-0

I. Faur, Elena

II. Feurdean, Diana

III. Pop, Iulia

IV. Borcilă, Mircea (despre)

082.2(Borcilă,M.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DOI: 10.26424/978-606-085-113-4

© Autorii își asumă răspunderea pentru ideile exprimate în materialele publicate./ The authors assume all the responsibility for the ideas expressed in the published materials.

Editori: Elena Faur, Diana Feurdean, Iulia Pop

Tehnoredactare și copertă: Ioachim Gherman

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE	17
Mircea Borcilă – Un promotor ilustru al științelor culturii.....	21
Mircea Borcilă – Activitate științifică și editorială	41
REVERBERAȚII	63
Iulian Boldea Sub zodia integralismului.....	65
Sanda Cordoș Schiță de portret în mișcare	72
Alin-Mihai Gherman Trei cuvinte rare	75
Ion Istrate Cum l-am cunoscut pe Mircea Borcilă	78
Johannes Kabatek, Cristina Bleorțu Correspondența dintre Mircea Borcilă și Eugeniu Coșeriu	83
TEORIA ȘI FILOSOFIA LIMBAJULUI.....	121
Mircea Flonta Abordarea naturalistă și abordarea istoric-culturală a cercetării limbajului în viziunea lui Eugeniu Coșeriu	123
Jesús Martínez del Castillo La filosofía hecha lingüística	145

CUPRINS

Dumitru-Cornel Vîlcu Sensul celor patru – o conversație imaginară despre poezie (și înțelegerea omului in-actual)	169
Floarea Vîrban Lingvistica [integrală] – știință eidetică?	206
HERMENEUTICĂ ȘI SEMIOTICĂ	227
Lucia Cifor Statutul și identitatea hermeneuticii literare	229
Aurel Codoban Trei întâlniri teoretice cu poeticianul Mircea Borcilă	239
Göran Sonesson On the Borders of Metaphorology: Creativity Beyond and Ahead of Metaphors	247
Jordan Zlatev, Tapani Möttönen Semiotica cognitivă și lingvistica cognitivă	277
LINGVISTICĂ, PRAGMATICĂ ȘI POETICĂ	315
Maria Aldea Termeni de gramatică. O abordare lexicografică	317
Iulia Bobăilă La metáfora científica y la anulación de la incongruencia. Implicaciones traductológicas	333
Oana Boc Poezia lui Gherasim Luca – armonia unei lumi dizarmonice. O abordare funcțional-tipologică	344
Eugenia Bojoga Dezbaterea limbă română sau „moldovenească” în spațiul online rusesc	364

CUPRINS

Pompiliu Crăciunescu O tainică relianță: poetician – poet	396
Daniela Filip La nature sémantique de l'ironie textuelle. Une approche de la perspective de l'intégralisme linguistique	407
Rodica Frențiu Tipologia textuală și discursul hagiografic	423
George Dan Istrate Metafora în terminologia artelor vizuale în română și italiană.....	441
Mariana Istrate Substitute stereotipice ale coronimelor în limbajul publicitar al turismului	454
Victoria Jumbei Configurații semantice cognitive în <i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă	469
Mihai Lisei Cuvântul scris și fotografia în reportajul de ziar. Modalități de analiză	480
Rodica Marian Subiectul absolut al artei și alteritatea creatoare	498
Ion Mării Note lexicografice	513
Nicoleta Neșu Câteva observații legate de rolul profesorului-vorbitor de limbă maternă în traducerea pedagogică utilizată în predarea limbilor străine.....	533
Cristian Pașcalău Modul orfic în poezia lui Teofil Răchițeanu. O abordare în lumina poeziei antropologice.....	543

CUPRINS

Iulia Pop Prolog de Nichifor Crainic. O lectură în cheie „semantic-logică” (Revelații la cursul de poetică)	569
Liana Pop Parcours métaphoriques: de l’écrit à l’oral	574
Maria Ștefănescu, Mircea Minică O privire, din perspectiva lingvisticii coșeriene, asupra vocabularului religios reflectat în dicționarele generale de limbă	580
Emma Tămâianu-Morita Beyond the Poetic: Exploring the General Mechanisms of Textual Sense Construction	592
Flavia Teoc The Theory of Discourse Poiesis in <i>Perpetua’s Passion</i>	619
Maria-Alexandrina Tomoiagă Desemnarea metaforică a <i>vieții</i> în limba română	641
Cristina Varga Metaforele conceptuale ale socializării online în limba română	669
Dina Vîlcu The Religious Element and the Language of the 1989 Revolution in Romania. An Integralist Approach	689
INTERFERENȚE CULTURALE	709
Doru Radosav Cărțile sfinte și retorica sentimentului religios	711
Ion Taloș Despre întâlnirile dintre culturi și efectele lor	720

CUPRINS

Rudolf Windisch Mircea Borcilă macht Eugenio Coseriu in Cluj-Napoca bekannt	725
FOTOGRAFII.....	745
LISTA CONTRIBUTORILOR	759
TABULA GRATULATORIA.....	787

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLE OF CONTENTS

FOREWORD	17
Mircea Borcilă – An Illustrious Promoter of Cultural Sciences	21
Mircea Borcilă – Scientific and Editorial Activity	41
REVERBERATIONS	63
Iulian Boldea Under the Sign of Integralism	65
Sanda Cordoș A Portrait Sketch in Motion	72
Alin-Mihai Gherman Three Rare Words	75
Ion Istrate How I Met Mircea Borcilă	78
Johannes Kabatek, Cristina Bleorțu Correspondence Between Mircea Borcilă and Eugenio Coseriu	83
THEORY AND PHILOSOPHY OF LANGUAGE	121
Mircea Flonta The Naturalistic Approach and the Historical-Cultural Approach to Language Research According to Eugenio Coseriu	123
Jesús Martínez del Castillo Philosophy Made Linguistics	145

TABLE OF CONTENTS

Dumitru-Cornel Vâlcu <i>The Sense of Four – An Imaginary Conversation on Poetry (and the Understanding of the In-actual Man)</i>	169
Floarea Vîrban [Integral] Linguistics – an Eidetic Science?	206
HERMENEUTICS AND SEMIOTICS	227
Lucia Cifor The Status and Identity of Literary Hermeneutics	229
Aurel Codoban Three Theoretical Encounters With the Poetician Mircea Borcilă	239
Göran Sonesson On the Borders of Metaphorology: Creativity Beyond and Ahead of Metaphors	247
Jordan Zlatev, Tapani Möttönen Cognitive Linguistics and Cognitive Semiotics	277
LINGUISTICS, PRAGMATICS, AND POETICS	315
Maria Aldea Grammar Terms. A Lexicographical Approach	317
Iulia Bobăilă The Scientific Metaphor and the Cancellation of Incongruency. Translation Implications	333
Oana Boc The Poetry of Gherasim Luca – The Harmony of a Disharmonious World. A Functional-Typological Approach	344

TABLE OF CONTENTS

Eugenia Bojoga The Romanian vs. "Moldovan" Language Debate in the Russian Online Space	364
Pompiliu Crăciunescu A Mysterious Reliance: Poetician–Poet	396
Daniela Filip On the Semantic Nature of Textual Irony. An Approach in the Light of Linguistic Integralism	407
Rodica Frentiu Textual Typology and the Hagiographic Discourse	423
George Dan Istrate Metaphor in the Terminology of the Visual Arts in Romanian and Italian	441
Mariana Istrate Stereotyped Substitutes of Coronyms in the Language of Tourist Advertising	454
Victoria Jumbei Semantic-Cognitive Configurations in <i>Povestea lui Harap-Alb</i> by Ion Creangă	469
Mihai Lisei The Written Word and the Photo in the Newspaper Report. Possibilities of Analysis	480
Rodica Marian The Absolute Subject of Art and the Creative Alterity	498
Ion Mării Lexicographical Notes	513
Nicoleta Neșu Some Observations Regarding the Role of the Native Speaker Teacher in Pedagogical Translation Used in Foreign Language Teaching	533

TABLE OF CONTENTS

Cristian Pașcalău The Orfic Mode in the Poetry of Teofil Răchiteanu. An Approach in the Light of Anthropological Poetics	543
Iulia Pop “Prolog” by Nichifor Crainic. A Key Reading in Logical Semantics (Revelations in the Poetics Course)	569
Liana Pop Metaphorical Pathways: From Writing to Oral	574
Maria Ștefănescu, Mircea Minică Some Remarks on E. Coseriu's Structural Semantics and its Relevance for Lexicographic Definitions	580
Emma Tămâianu-Morita Beyond the Poetic: Exploring the General Mechanisms of Textual Sense Construction	592
Flavia Teoc BCU Cluj / Central University Library Cluj The Theory of Discourse Poiesis in <i>Perpetua's Passion</i>	619
Maria-Alexandrina Tomoiagă The Metaphorical Designation of <i>Life</i> in the Romanian Language	641
Cristina Varga Conceptual Metaphors of Online Socialization in Romanian	669
Dina Vilcu The Religious Element and the Language of the 1989 Revolution in Romania. An Integralist Approach	689

TABLE OF CONTENTS

CULTURAL INTERFERENCES	709
Doru Radosav	
The Holy Books and the Rhetoric of Religious Feeling	711
Ion Talos	
On the Encounters Between Cultures and Their Effects	720
Rudolf Windisch	
Mircea Borcilă Makes Known	
Eugenio Coseriu in Cluj-Napoca	725
PHOTOS	745
THE LIST OF CONTRIBUTORS	759
TABULA GRATULATORIA	787

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IULIAN BOLDEA¹

SUB ZODIA INTEGRALISMULUI

Mircea Borcilă s-a remarcat ca un profesor de neîndoielnică generozitate, care, prin pasiunea pentru cuvânt, pentru cultură și trecut, a valorificat o tradiție remarcabilă a lingvisticii și a filosofiei românești, de la Lucian Blaga, la Sextil Pușcariu, Vasile Bogrea sau Eugeniu Coșeriu. Autor al unor importante studii de lingvistică și de poetică, Mircea Borcilă s-a impus prin anvergura inițiativelor culturale și prin realizările discipolilor săi, ce au dat strălucire, prestigiu și continuitate Școlii lingvistice de la Cluj. Ca student la Literele clujene, am asistat, în anul 1988, la un curs de poetică predat de profesorul Mircea Borcilă. Am avut acces, atunci, la informații de calitate, la un mod extrem de atractiv de predare, prin care se exercita o vocație pedagogică magistrală, căci Mircea Borcilă a fost un Magistru în adevăratul sens al cuvântului, un intelectual erudit și rafinat pentru care dialogul cu studenții era esențial, din perspectiva unei generozități de comuniune și împărtășire a cunoștințelor, a ideilor și a conceptelor lingvistice. În afară de cursul de poetică, pe care l-am parcurs cu interes din perspectiva unui tânăr critic literar, preocupat de înțelegerea și interpretarea textelor literare din diverse unghiuri și perspective hermeneutice, Mircea Borcilă a predat, după anul 1990, cursuri magistrale de un deosebit interes, de la Lingvistică generală (Istoria gândirii lingvistice occidentale), Semantică, Poetică, la Curs special de teoria limbajului (Lingvistică integrală), pledând pentru o perspectivă extrem de relevantă asupra lingvisticii moderne.

Personalitatea lui Mircea Borcilă nu poate fi înțeleasă în mod optim decât dacă ne referim și la dimensiunea paideică a activității sale, prin prisma edificării Centrului de Studii Integraliste și a Catedrei de lingvistică generală și semiotică, dar și prin prisma trasării traiectoriei formative a unor tineri cercetători, precum Emma Tămâianu-Morita, Cornel Vilcu, Lucian Lazăr, Eugenia Bojoga, Lolita Zagaevschi și Oana Boc.

¹ Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade”, Târgu-Mureș; iulian.boldea@gmail.com.

În spațiul epistemic al poeticii, un studiu cu semnificații multiple și cu o coerență interioară incontestabilă este *Contribuții la elaborarea unei tipologii a textelor poetice*, spațiul poeticului fiind examinat din perspectiva componentelor sale simbolice generatoare cu valoare intrinsecă, dar și din unghiul relațiilor sale cu alte sfere ale cunoașterii (filosofie, mit, știință etc.). Poeticul exprimă deplina expansiune a posibilităților limbajului, ca sens, disponibilitate discursivă și tipologii textuale. Construcția de sens poetic are, subliniază Mircea Borcilă, două dimensiuni dominante: una plasticizantă, vizând reconfigurarea realului prin detalii intense, extatice, disparate, într-o configurare monostratificată și cealaltă revelatorie, exprimând esențe ascunse în spatele unor aparențe amăgitoare, cu precizarea că universul reconstruit prin intermediul fluxului discursiv se detașează de articulațiile existenței empirice, obiectele fenomenalității devenind semne cu aspect simbolic ce sugerează existența unei dimensiuni secunde, din spectrul misterului, al unui real cu accente metafizice și simbolice inaccesibile unei cunoașteri strict raționale, astfel încât acest model poetic, cu multiplele sale strategii de configurare textuală reprezintă, așa cum remarcă Emma Tămăianu-Morita, „singura dezvoltare sistematic-comprehensivă și coerentă a acestui tip de viziune teoretică, pentru domeniul modului poetic, desfășurând tehnic ceea ce la Humboldt prezintă, mai degrabă, caracterul unei intuiții preliminare a ariei vizate”. Se oferă, astfel, un cadru conceptual convingător, valid, ce exploatează conceptualizarea unor posibilități generale ale textelor poetice, din care derivă mecanismele ce conduc la articularea sensului în textul liric, relevându-se, în același timp, favorizarea unor repere analogice referitoare la caracterizarea tipologică a textelor nonpoetice în care instrumentele euristice ale lingvisticii integraliste joacă un rol definitoriu, cu un avantaj de metode operante din sfere diverse și convergente în același timp (semantica integrală, poetica etc.).

Definitoriu este modul în care Mircea Borcilă valorifică opera blagiană, considerând că aceasta se orientează înspre o dimensiune simbolic-mitică. Este redimensionat conceptul blagian al dualității metaforice, distingându-se finalitatea „revelatorie”, configurare a unui „model abstract, al unor lumi ‘ideale’ (sau ‘numenale’)”. Opera lui Blaga are ca fundament un principiu semantic, bazându-se pe „presupoziția că anumite fenomene reperabile în planul designațional al lumii date posedă o semnificație prin ele însele [...], în măsura în care le ‘transcende’ pe un plan ontologic mai profund al ‘esențelor’ și axiologic superior al ‘valorilor’”. Din perspectiva modelului de construcție referențială, Mircea Borcilă susține ideea că

„lirica lui Lucian Blaga ar corespunde unui model de tip simbolic, deoarece la baza acestor texte stă [...] o orientare ‘revelatoare’ a procesului de poesis, ceea ce presupune o dedublare a procesului designațional (ontologic) și o disparitate radicală între cele două nivele ale acestui plan/ nivel ‘fenomenal’ și cel al ‘esențelor’”.

Poezie metafizică, de cunoaștere, cum o definește Tudor Vianu, lirica blagiană sensibilizează un sens metafizic: „Tipul poetic blagian apare circumscris, în accepția cea mai largă, tot prin integrarea textelor sale, în ‘poezia metafizică’, ‘de cunoaștere’, sau, mai restrictiv, în ‘lirica gnoseologică’”. Aportul nou și valoros al încadrării propuse de Vianu provine însă, fără îndoială, din situarea lui Blaga, alături de Ion Barbu, și din disocierea lor netă în raport cu lirica (antumă) a lui Eminescu și cea a lui Arghezi. Reperarea primă a tipului ‘metafizic’ se face, evident, pe aceeași bază a orientării spre ‘substanță’ (=conținut), și nu spre ‘formă’ (=expresie), comună atât lui Blaga, cât și lui Barbu. Vianu oferă, însă, și o formulă definitorie, pentru acest tip poetic, reținând orientarea funcțională a textelor celor doi poeți „spre ‘sensibilizarea unui înțeles metafizic’”. S-ar putea spune că o astfel de examinare a poeziei bliagiene din perspectiva dimensiunii simbolic-mitice presupune o arhitectură verticală a imaginilor, de la fenomenalitate la transcendentalitate, ce ilustrează o resemantizare a ontologiei prin recuperarea unui cronotop arhaic, ritual, în acord deplin cu concepția lui Blaga:

„În poezia mea sunt frecvente și motivele mitice, chiar teologice. Dar de aceste elemente uez în chipul cel mai liber, ca mijloace de expresie poetică. Motivele nu sunt tratate ‘dogmatic’. Le folosesc în sens totdeauna creator, liber, le modific și le amplific după necesități. Născocesc motive mitice la fiecare pas, fiindcă fără de-o gândire mitică nu ia ființă, din păcate sau din fericire, nicio poezie”.

Modelul teoretizat de Mircea Borcilă se revelează ca un cadru conceptual sintetic ce își propune să surprindă esența generării sensului poetic, plasând demersul hermeneutic în intimitatea adâncă a viziunii lirice. E limpede că modelul conceptualizat de profesorul clujean are rădăcini în metoda lingvistică a lui Eugeniu Coșeriu (aspectul integralist al ariei conceptuale), dar și în construcțiile teoretice cu implicații stilistice ale lui Blaga (metafora plasticizantă și metafora revelatorie). Semnificația profundă a activității lui Mircea Borcilă stă în contribuțiile proprii, în edificarea unor proiecte de anvergură, dar și în activitatea discipolilor săi, care au acoperit, prin cercetări temeinice, teme importante: lingvistica vorbirii și fundamentele filosofice ale integralismului (Cornel Vîlcu), lingvistica idiomatice (Lucian Lazăr, Eugenia Bojoga) sau lingvistica

textului (Emma Tămăianu-Morita, Lolita Zagaevschi Cornelius, Oana Boc). Într-un interviu publicat în revista „Contrafort”, Mircea Borcilă rememorează principalele etape ale biografiei sale spirituale, evaluând treptele devenirii proprii, de la „începuturile timide în dialectologie și istoria limbii române”, la orientările tot mai decise în sfera lingvisticii generale, a stilisticii și a poeziei. Întâlnirea cu teoria chomskyiană a „competenței” și promovarea poeziei americane (*Poetica americană*, 1981) au drept obiectiv fundamental descifrarea fenomenului central al „creativității” semantice, în sfera limbajului sau al vorbirii, dar și în arhitectura unor opere poetice individualizate.

Revelatorie este, în acest context, personalitatea lui Eugeniu Coșeriu și dimensiunea de profunzime a viziunii sale „integrale” asupra creativității fundamentale a limbajului, prin asumarea unui complex orizont teoretic și filosofic. Descoperirea lui Coșeriu se desăvârșește în America prin stagiul de la Ohio State University, Mircea Borcilă mărturisind că a plecat în SUA „chomskyian” și s-a întors „coșerian”. Esențial a fost, în acest sens, un număr pe care Mircea Borcilă îl dedică în revista „Echinoc” (nr. 5, 1988) lui Eugeniu Coșeriu, a cărui operă fundamentală reprezintă „o *întoarcere* la fundamentele teoretice humboldtine și, în ultimă instanță, aristotelice, ale științei lingvistice”, noua paradigmă inaugurată de Coșeriu fundamentându-se pe mai mulți parametri (fundamentul epistemologic antipozitivist, perceperea lingvisticii ca știință integrală a *vorbirii* și nu doar a *limbilor*, definirea obiectului noii lingvistici prin „funcția semnificativă”, a *creației de semnificații* sau de „competența lingvistică”, delimitarea subdomeniilor fundamentale („vorbirea în general”, limbile, textul), corespunzătoare „celor trei planuri ale competenței (elocutională, idiomatică, expresivă), straturi de conținut (designație, semnificație, sens)” și dezvoltarea „investigațiilor sistematice preponderent descriptive sau ‘empirice’”.

Aspirația spre integralitate a domeniului lingvisticii reprezintă un ideal și o constantă a dinamicii acestei discipline, de la Saussure la Coșeriu, ideal prin care lingvistica își propune reunirea tuturor domeniilor sale (limbă, limbaj etc.). Teoretizările lui Chomsky reduc lingvistica la dimensiunea universală a vorbirii, după cum lingvistica textului are o anume restrângere unilaterală, în timp ce Eugeniu Coșeriu reunește domenii disparate ale lingvisticii, unificând arhitectura epistemică a acestei discipline și realizând o „sinteză” a orientărilor contemporane, conciliind direcții și tendințe divergente în spiritul unei convergențe esențiale, prin redefinirea fundamentului epistemic, a perspectivelor și direcțiilor de abordare care legitimează în fond demersul integralist al lingvisticii. Mircea Borcilă subliniază, în același interviu, relevanța culturală amplă a teoriei lingvistice integraliste a lui Coșeriu,

„singura *busolă*, care poate orienta pe oricine spre adevăratul sens al dimensiunii creativ-spirituale a activităților noastre, atrăgându-ne atenția că această dimensiune începe chiar cu cea mai simplă rostire autentică, din viața de zi cu zi, și se întinde până la toate formele de activitate culturală (religie, poezie, filosofie, știință)”.

Într-un text prezentat la Sesiunea Omagială a Academiei Române, consacrată, în 2001, sărbătoririi lui E. Coșeriu, profesorul clujean subliniază faptul că, „prin opera sa de fundamentare a lingvisticii, marele savant român pune, de fapt, bazele de principiu pentru întemeierea adecvată și coerentă a tuturor științelor culturii”. Din perspectiva explorării resurselor inepuizabile ale limbajului, dimensiune genezică a creativității umane, din care izvorăsc celelalte forme ale creativității culturale și ale disciplinelor consacrate acestor „forme simbolice” (E. Cassirer), aportul lui Coșeriu este esențial pentru evoluția lingvisticii integraliste.

Un rol important în diseminarea ideilor lingvisticii integraliste l-a jucat *Centrul de Studii Integraliste*, a cărui bază a fost așezată în 1992, la prima reuniune a lingviștilor, a semioticienilor, a literaților și a filosofilor clujeni cu Eugeniu Coșeriu. Întâlnirile din cadrul Centrului aveau o frecvență lunară, cadre didactice și studenți de la Universitatea clujeană dezbătând aspecte și cărți importante cu privire la conceptele coșeriene și cu privire la modul în care acestea se răsfrângeau asupra unor domenii diverse ale științelor umaniste. În cadrul Cercului și-au desfășurat activitatea primii doctoranzi din cadrul Programului de lingvistică generală și de semiotică (Lucian Lazăr, Eugenia Bojoga, Emma Tămâianu, Cornel Vilcu, Lolita Zagaevschi, Dina Dehelean, Cristina Pop, Lionel Roșca, Simion Cristea ș.a), rezultatele cercetărilor fiind reunite într-un număr important din „Echinox”, nr. 10-11-12, 1996, așezat sub egida „Integralismului lingvistic”, număr prefațat de un interviu incitant cu Eugeniu Coșeriu (*Ființă și limbaj*). *Centrul de Studii Integraliste* s-a edificat, în mod oficial, în 1998, odată cu înființarea Catedrei de lingvistică generală și semiotică, la Facultatea de Litere, singura cu acest profil din România „fondată în întregime pe orientarea integralistă”, cum subliniază Mircea Borcilă. Centrul și-a asumat de la început un „program minimal de cercetări”, în mai multe direcții majore, ilustrate în tezele de doctorat ale membrilor catedrei:

„receptarea operei lui Coșeriu în diverse contexte culturale; principalele zone problematice ale subdomeniilor lingvisticii integrale (lexematica, semantica designațională, lingvistica textelor); posibilitățile de dezvoltare

a unei abordări 'integraliste' dincolo de hotarele lingvisticii (în poetică, semiotică, filosofie)".

Profilul *Centrului de Studii Integraliste* promova „extensiunea transdisciplinară” a cercetărilor, materializată într-un grant de cercetare și în realizarea primului *Dicționar de concepte fundamentale ale lingvisticii integrale*, de circulație internă. Studiile integraliste s-au materializat, apoi, în dosare sau numere colective în „*Studia Universitatis Babeș-Bolyai*”, „*Dacoromania*” sau „*Limba română*”, căci, o spune apăsător Mircea Borcilă, lingvistica nu își va putea permite, în niciun fel de circumstanțe, să ignore „aportul integralismului și nici celelalte discipline umane nu își vor putea permite să ignore aportul lingvisticii”.

Profesorul Mircea Borcilă, fondator al *Centrului de Studii Integraliste* de la Cluj, autor al unor studii remarcabile în domeniul poeziei, al lingvisticii textului și al integralismului lingvistic s-a impus, în calitate de magistru, prin coordonarea unor substanțiale teze de doctorat care au devenit cărți de referință în sfera integralismului lingvistic – Emma Tămăianu-Morita, Eugenia Bojoga, Cristina Alexandra Pop, Oana Boc, Cornel Vilcu –, remarcându-se prin contribuții definitorii. Demersul lui Mircea Borcilă, ca profesor, constructor al unor edificii culturale importante, teoretician, lingvist și mentor, este unul de referință.

BIBLIOGRAFIE

Borcilă, Mircea (2021), *Integral Linguistics as a Cultural Science*, în Klaas Willems & Cristinel Munteanu (eds.), *Eugenio Coseriu. Past, Present and Future*, Berlin / Boston, De Gruyter, p. 137–150.

Borcilă, Mircea (2008), *Tra Blaga e Coseriu. Dalla metaforica del linguaggio a una poetica della cultura*, în Nicoleta Neșu și Luiza Valmarin (eds.), *Romania Culturale Oggi*, Roma, Sapienza Università, Bagatto Libri.

Borcilă, Mircea (2005), *Noul umanism și perspectivele integralismului*, în „*Steaua*”, Cluj-Napoca, nr. 12, p. 26–30.

Borcilă, Mircea (2003), *Lingvistica integrală și fundamentele metaforologiei*, în „*Dacoromania*”, serie nouă, VII-VIII (2002-2003), Cluj-Napoca, p. 47–77.

Borcilă, Mircea (2002), *Eugeniu Coșeriu și bazele științelor culturii*, în „*Limba română*”, nr. 10, anul XII, p. 90-99.

Borcilă, Mircea (2001), *Început de drum în studiile integraliste*, în „*Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philologia*”, nr. 4 (număr special, cu studiu introductiv, selecție și coordonare de lucrări ale „Centrului de

Studii Integraliste Eugeniu Coșeriu” din Cluj și analize critice ale exegezei internaționale), an XLVI, nr. 4, p. 3–14.

Borcilă, Mircea (2000 [1988]), *Eugenio Coseriu and the New Horizons of Linguistics*, în „Transylvanian Review”, anul IX, nr. 1, p. 103–107.

Borcilă, Mircea (ed.) (1997), *Eonul Blaga. Întâiul veac*. Culegere de lucrări dedicate Centenarului Lucian Blaga (1895-1965). Ediție îngrijită, cuvânt introductiv și studiu de Mircea Borcilă, București, Editura Albatros.

Borcilă, Mircea, McLain, Richard (eds.) (1981), *Poetica americană. Orientări actuale*. Studii critice, antologie, note și bibliografie, de Mircea Borcilă și Richard McLain, Cluj-Napoca, Editura Dacia.

Tămâianu-Morita, Emma (2002), *Integralismul în lingvistica japoneză. Dimensiuni – impact – perspective*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.

Număr special dedicat lui Eugeniu Coșeriu, Revista „Limba română”, anul XXIII, Chișinău, nr. 5–6, 2013.

UNDER THE SIGN OF INTEGRALISM

(Abstract)

The article aims to summarize, in a brief outline, the academic, scientific and cultural activity of Professor Mircea Borcilă, in terms of his prominent achievements. Professor Mircea Borcilă, founder of the Center for Integralist Studies in Cluj, author of relevant studies in the field of poetics and linguistics, distinguished himself as a master by coordinating substantial doctoral theses in this field, which became reference books in the sphere of linguistics integralism. Mircea Borcilă's approach, as a teacher, builder of important cultural buildings, theoretician, linguist and mentor, is a reference one.

Key words: culture, language, linguistics, integralism, poetics.